

Kora őszi tennivalók

A TENYÉSZIDŐSZAK VÉGE FELÉ A BETEGSÉGEK FERTŐZÉSI VESZÉLYE EGYRE KISEBB, DE NEM SZÚNIK MEG TELJESEN. CSAPADÉKOSABB ÉVJÁRATOKBAN A VARASODÁS KÓROKOZÓJA A SZÜRET ELŐTTI IDŐSZAKBAN IS MEGFERTŐZHETI A BETAKARÍTÁSRA VÁRÓ TERMÉST, FŐLEG AZ ALMÁT ÉS A KÖRTÉT.

DR. KOLEVA ROSZICA

A kártevők többsége inaktív állapotban már a teelőhelyeken van, de akad olyan is mint az *almamoly*, amely kártételével most is veszélyezteti a későbbi szüretelésű fajták gyümölcseit. A *kétfoltos takácsatka* meleg, száraz évjáratokban késő őszig szívogatja a gyümölcsfák (pl. alma, szilva, őszibarack, szeder) leveleit (1. kép). A megtámadott levelek torzulnak, fonáki részüket pedig az atkák sűrű szövedéke fedi. A teelőre vonuló populáció eredményesen gyéríthető, amennyiben a kifejlett alakokra is hatásos atkaölő szert (pl. *Ortus 5 SC*) adagolunk a permetlébe. A szüret utáni időszakban se feledkezzünk meg

a nyári almák védelméről. Ezeknél a növényvédő szerek élelmezés-egészségügyi várakozási idejét már nem kell figyelnünk.

Fontos!

Már szedéskor válogassuk szét a gyümölcsöket. Ne tegyünk a tárolandók közé moniliás, varas, vagy a gyümölcsmolyok hernyójával fertőzött, „férges” gyümölcsöket. Rendszeresen szedjük össze és semmisítsük meg a fákról lepotyogott sérült termést is, mert ezzel is csökkentjük a kórokozók (pl. monília) áttelelési esélyeit.

Körte

Bár a gondos növényvédelemben részesített körtésekben a károsítók ilyenkor már nem okoznak problémát, a későbbi szüretelésű körtefajták (*Conference*, *Nemes Krasszán*, *Hardenpont téli vajkörte*) szedés előtt végrehajtott védekezéssel megakadályozhatjuk a varasodás késői fertőzéseit, valamint a kártevők közül az almamoly, a *körte-levélbolha* és a *kaliforniai pajzstetű* további gyümölcskárosítását.

A varasodás a körte rendszeresen előforduló, súlyos betegsége, amely késő őszi veszélyezteti a fákat. A varasodással erősen fertőzött levelek korán lehullanak, a fekete foltos, varas gyümölcsök pe-

dig torzulnak és gyakran mély, parásodott hasadások jelennek meg rajtuk (2. kép). A varasodás kórokozója nemcsak a lehullott leveleken, hanem a vesszőkön is áttelelhet, ezért tavasszal az első konídiumok a veszélyeztetett fiatal levelek közvetlen környezetében képződnek. Emiatt a körtékék korábban és erősebben fertőződhetnek, mint az almák. Az egyes körtefajták kórokozóval szembeni ellenállósága különböző, ezért új telepítéskor érdemes a betegségnek ellenálló fajtát választani, ilyen például a *Kieffer*.

Az almamoly második nemzedékének hernyói szeptember végéig folyamatosan károsítják a körte gyümölcsseit, azonkívül most a körtében is tetőzik a kaliforniai pajzstetű lárváinak rajzása.

Mivel a *körte-levélbolha* áttelelő nemzedékének kifejlett egyedei nem egyszerre jelennek meg, a kártétele a fagyokig is elhúzódhat. A lárvák által kiválasztott mézharmat és az azon megtelepedő korompenész nemcsak a leveleket és a gyümölcsöket szennyezi, hanem a termés áruértékét is csökkenti. Közvetlen kártételükön kívül (torzult levelek, rövid hajtások) szerepet játszanak különböző kórokozók – *pear decline mikoplazma*, *pear leaf curl vírus*, *Erwinia amylovora* baktérium – terjesztésében is. A körte-levélbolha imágói a kéregrepedésekben vagy a lehullott levelek alá húzódva telelnek. A szüret előtti zárópermetezés időpontját a tervezett szedési idő és a növényvédő szerek élel-

Fontos!

A fák alól rendszeresen szedjük össze és semmisítjük meg a lehullott, beteg gyümölcsöket. Ezzel jelentősen csökkentjük a károsítók áttelelési lehetőségét.

mezés-egészségügyi várakozási idejének figyelembevételével válasszuk ki.

Birs

A birs igazi házikerti növény, növényvédelmi szempontból a kiskertek „elfelejtett” gyümölcse, amelynek létezését a hagyományos károsítók mellett ma már a tűzelhalás is veszélyezteti. A termőhelyi igényeket, a kórokozók és a kártevők faji összetételét figyelembe véve nagyon hasonlít az almához és a körtéhez. Azokban a kertekben, ahol hanyagolják a birsfák védelmét, a termés használhatatlan lesz az erős moníliafertőzés miatt, vagy „férges” az almamoly károsítása nyomán. Sok és egészséges termés csak rendszeres növényvédelemmel szüretelhető.

A szeptember végétől szedhető birsfajtáknál (*Bereczki*, *Champion*, *Konstantinápolyi*) most nyílik utoljára lehetőség a károsítók késői fertőzéseinek megakadályozására. Ebben az időszakban veszélyeztetet az *almamoly* és a *keleti gyümölcsmoly* utolsó hernyónemzedéke, valamint a

kaliforniai pajzstetű, amely különösen az elhanyagolt kertekben gyakori kártevő.

A betegségek közül különösen csapadékos időjárás esetén a gyümölcsök rothadását okozó monília ellen kell feltétlenül védekezni. A kórokozó ebben az időszakban kizárólag sérüléseken keresztül (pl. jégeső, almamoly lárvájának befúrási helye) fertőz, tehát az almamoly elleni rendszeres védekezéssel megelőzhető a súlyosabb megbetegedés. A fertőzött gyümölcsön kezdetben kisméretű, majd gyorsan terjedő barna rothadás jelenik meg. Ennek felületén gyakran koncentrikus körökben penészpárnák képződnek (3. kép).

Málna

A málna vegetatív részeit (levelek, hajtások, vesszők) négy kórokozó gomba (*Didymella*, *Leptosphaeria*, *Elsinoe*, *Mycosphaerella*) fertőzi, és részleges vagy teljes elhalásukat okozza. A beteg részeken különböző színű, szegélyű és formájú foltok keletkeznek, és a kórokozótól függően a kéregre vagy a hánusra és a fatestre is kiterjedő elhalások figyelhetők meg. A kórokozók egy része a vesszőkön telel át és tavasszal onnan fertőzi a leveleket, a hajtásokat, valamint az elzinoés betegség esetében néha a termést is. Mivel a kórokozók sebzéseken keresztül támadják meg a málnavesszőket, megelőzésükben nagyon lényeges a kártevők, elsősorban málnavesszőszúnyog elleni rendszeres védekezés a tenyészidőszak alatt.

A betegségek nagyobb mértékű fellépése esetén a letermett vesszők eltávolítása után szükség van még egy-két kiegészítő permetezésre (pl. *Astra Rézoxikloriddal*) a hajtások megvédése érdekében.

Ribiszke, köszméte

Helytelen, ha a bogyósok leszüretelése után elhanyagoljuk a növényvédelmi munkákat. Az üvegszárnyú ribiszkelepke hernyói most is károsítanak a vesszők belsejében. A beteg részek (hajtások, vesszők) eltávolításával és elégetésével megakadályozhatjuk a kártevő áttelelését, és így módon a jövő évi kártétel is sokkal kisebb lesz. A károsított vesszők könnyen felismerhetők, mert elszáradtak, és ha a vesszőket felhasítjuk, a kártevő ürülékével elszennyeződött, fekete falú járatok láthatók bennük.

A ribizskét és a köszmétét a kaliforniai pajzstetű is rendszeresen támadja. Mivel az első nemzedék elleni védekezések a fajták érése és szürete miatt sokszor elmaradnak, most újra lehetőség nyílik a második nemzedék kártételének visszaszorítására.

Mogyoró

A mogyoró lisztharmata a mogyoró egyik legismertebb betegsége, gyakori fellépése számottevően gyengíti a mogyoróbokrokat. A betegség következtében a leve-

leken először szürkésfehér penészgyep képződik. Később, augusztus végére erős lombhullás, levéllemezbarnulás lép fel. A bevonatban fekete szaporítóképletek (kleisztotéciumok) jelennek meg (4. kép). A gomba a lehullott levelekben telel át, és a tavaszi fertőzések forrása a leveleken lévő kleisztotéciumokban képződő aszkospórák tömege. Ez megelőzhető, ha ősszel időnként összeszedjük és elégetjük mogyoróbokraink beteg, lehullott leveleit.

20. SZARVASI SZILVANAPOK

**2017. szeptember 8-10.
(péntek-vasárnap)**

2017-ban immár 20. alkalommal rendezi meg Szarvas városa a hagyományos Szarvasi Szilvanapokat, amely mostanra a város és vonzáskörzete legnagyobb gasztronómiai eseménye lett.

Idén is várják a szilvás ételek kedvelőit, valamint azokat, akik szívesen töltenének el egy hétvégét a Körös partii kisvárosban.

Részletes program: www.szilvanapok.hu

1. táblázat. A gyümölcsösök betegségei elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Kultúra	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forg. kat.	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
PIRETROIDOK						
Astra Rézoxiklorid (réz-oxiklorid)	almatermésűek csonthéjasok	varasodás levéllyukacsosodás, monília, gnomónia	20-30 g 20-30 g	III.	0	10
	bogyósok	levél- és vesszőbetegségek	20-30 g			21
	héjas gyümölcsűek	baktériumos, gombás eredetű betegségek (kivéve lisztharmat)	20-30 g			21
Copac Flow (réz-hidroxid)	almatermésűek	gombabetegségek (kivéve lisztharmat)	17,5-20 ml	III.	0	10
	csonthéjasok szilva, meggy, cseresznye málna	apiognomóniás levélfoltosság, levéllyukacsosodás, vesszőbetegségek	17,5-20 ml 17,5-20 ml			21
	héjas gyümölcsűek	baktériumos, gombás eredetű betegségek (kivéve lisztharmat)	17,5-20 ml			5
						21
Cuproxat FW (tribázikus rézszulfát)	almatermésűek csonthéjasok	varasodás, tűzelhalás monília	40-50 ml 40-50 ml	III.	0	10 21
Delan 700 WG (ditianon)	almatermésűek csonthéjasok	varasodás levéllyukacsosodás	3,5-5 g 7,5 g	II.	0	21 21
Dithane M-45 (mankocéb)	alma, körte, birs, naspolya	varasodás, egyéb gombabetegségek (kivéve lisztharmat)	20 g	II. *	0	28
	csonthéjasok	monília, levélfoltosságok	20 g			30
Syllit 400 SC (dodin)	almatermésűek cseresznye, meggy	varasodás levélbetegségek	17 ml 13-20 ml	II.	0	10 10
Mycostar (klórtalonil)	almatermésűek	varasodás	25-30 ml	II.	1	21

1. táblázat. A gyümölcsösök betegségei elleni készítmények (folytatás)

Készítmény (hatóanyag)	Kultúra	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forg. kat.	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
PIRETROIDOK						
Funguran-OH 50 WP (réz-hidroxid)	alma, körte, birs, naspolya	gombabetegségek (kivéve lisztharmat)	20-30 g	III.	0	10
	málna, szeder, ribiszke, köszméte, fekete bodza	levél- és vesszőbetegségek	20-30 g			4 14
Kumulus S (kén)	gyümölcsös cseresznye, szilva	lisztharmat	30-40 g	III.	0	nk
		levéllyukacsosodás	30-40 g			
Eurokén 2000 80 WG (kén)	alma, körte, birs, naspolya	lisztharmat, atkák (gyérítés)	30-75 g	III.	0	nk
	csonthéjasok	levéllikasztó gombák,	30-75 g			
	köszméte, ribiszke, málna, szeder, bodza	lisztharmat lisztharmat	30-75 g			
Microthiol Special (kén)	almatermésűek csonthéjasok bogyósok	lisztharmat	30 - 50 g	III.	0	nk
		levéllyukacsosodás	50 - 70 g			
		lisztharmat	30 - 50 g			
Thiovit Jet (kén)	alma	lisztharmat (gyenge takácsatka fertőzés)	30 - 75 g	III.	0	nk
	csonthéjasok	levéllukasztó gombák	30 - 75 g			
	bogyósok	lisztharmat, levéllukasztó gombák	30 - 70 g			
Polyram DF (metiram)	alma, körte, birs, naspolya	varasodás, monília	22,5	II.**	0	21

nk: előírás szerinti alkalmazás esetén nincs korlátozás

M.v.i.: munkaegészségügyi várakozási idő

É.v.i.: élelmezés-egészségügyi várakozási idő

* 250 g-os, ill. ez alatti kiserelésben III. forg. kategória

** 200 g-os, ill. ez alatti kiserelésben III. forg. kategória